

Soldaat van Nederland

Militaire dienst. Velen gruwden ervan en deden er alles aan om eruit te blijven. Desnoods door een gekte of andere afwijking voor te wenden. Anderen keken er neutraal tegenaan of licht geïnteresseerd. Ik hoorde bij die laatste groep.

Gelukkig kon ik mijn opleiding aan de Pedagogische Academie van Den Helder eerst afmaken en slaagde in de zomer van 1971.

In november van dat jaar “kwam ik voor mijn nummer op”, maar daar ging een jaar eerder een heel circus aan vooraf. Eerst een keuring in Amsterdam. Vanaf het Centraal Station werden we in de laadbak van een vrachtwagen naar de keuring vervoerd. Dit was al een waarschuwing! Het zou geen luxe leventje worden... Die dag viel verder ontzettend mee en ondanks dat we elkaar niet kenden hadden we de grootste lol. Ook al omdat we een dag niet naar school hoefden of te werken. De werkers werden doorbetaald. In mijn enthousiasme heb me op die dag ook nog opgegeven voor de officierskeuring.

Op een hete zomerdag reisde ik goedgehumt naar die keuring. Ik was toen nog bezig om onderwijzer te worden en het leek mij wel een goed idee om officier te worden. Als onderwijzer verdien je immers je brood met het aan anderen vertellen hoe alles gedaan moet worden?

De opdrachten waren te eenvoudig voor woorden en werden gegeven op een wijze die op mijn lachspieren werkte. De hitte en het dikke leger pak zullen daar wel aan bijgedragen hebben. Er waren allerlei testen en ik herinner me de “morse” test. Lange en korte piepjes die letters voorstelden. Uit die piepjes moest je woorden zien te halen. Het lokaal had echter een flinke echo, zodat de lange en korte piepjes één toon werden. Dat werd dus ook al niets. Hoe dan ook, ik heb nooit meer een volgende uitnodiging gekregen.

Een aangegeven voorkeur voor mijn diensttijd bij de Luchtmacht liep ook al op niets uit, want bijna iedereen gaf die keuze op. Jammer, want een diensttijd tussen de Starfighters had ik ook erg leuk gevonden.

Inmiddels werd het hele militaire gebeuren naar de achtergrond gedrongen want ik had al mijn tijd nodig om af te studeren op de Pedagogische Academie van Den Helder. Hierna heb ik negen weken bij de Strabo gewerkt als broodbezorger. Dat leverde uiteindelijk nog een pensioen van 7 euro per jaar op! Daarna schreef ik in voor invalwerk op de scholen, om alvast eens zelf met de koters aan de gang te gaan.

Kampen

Half november 1971 kwam de Grote Dag. Op een maandag reisde ik met de trein naar Kampen. Ik kan je verzekeren, dat is een heel eind. In Zwolle moest er overgestapt worden op een klein dieseltreintje. Zeg maar een bus op rails.

Van het station over de oude brug naar de J.B. van Heutszkazerne. Daar zou ik opgeleid worden tot schrijver. Kijk, dat paste nu wel weer bij mijn opleiding. Een schoolmeester is altijd vaardig met de pen. De opleiding zou twee maanden duren. Het was een moderne opleiding. Schrijven deden we niet met de pen, maar met de typemachine. Maar dat moesten we wel leren en vooral snelheid krijgen.

Hoe die eerste dag daar verliep weet ik niet meer, maar uiteraard kregen wij onze plunjebaal met legerspullen. En de eerste de beste zaterdag mochten we naar huis met stijve armen van de injecties die je als soldaat kennelijk nodig had. En in die jaren was de Rus de grote vijand en ons leger zou niet verder dan de Oost-Duitse grens hoeven te reizen. Ik denk dus niet dat er injecties voor de tropen gegeven werden.

Hoewel de pen ons wapen was, moesten we ook allerlei militaire zaken leren. Exerctie bijvoorbeeld. Dat deden we op de veel te kleine binnenplaats. Emil, de sergeant, bracht ons deze vaardigheden bij. Emil zat niet voor niets bij de schrijvers opleiding, want hij was geen

ijzervreter. Voor deze opleiding mocht je soft zijn. Misschien wel te soft en wij, soldaten in spe waren zeker niet soft. Als Emil vergat om “rechtsomkeert” te zeggen liepen wij massaal te pletter tegen een garagedeur, een van de objecten die de begrenzing van de binnenplaats bepaalden. Ik vrees dat wij niet erg “drilbaar” waren en Emil zag ik het jaar erop terug bij een Welzijnszorg winkel ergens in Duitsland. Je kon dus nog lager zinken dan sergeant in Kampen.

Zelfhulp en kameradenhulp was ook een belangrijk onderdeel. Zeg maar: EHBO voor soldaten. Vreemd genoeg werkte die titel bij niemand op de lachspieren. Zelfhulp en kameradenhulp was een onderdeel waar we naar uitkeken. Een eenvoudige gesimuleerde verwonding werd door ons heel serieus aangepakt en door het gebruik van heel veel bruin gekleurd verband konden we iemand zo immobiel maken dat zelfs Houdini er niet meer in geslaagd zou zijn om uit die verpakking te ontsnappen.

Het hijsen van de vlag was een hele gebeurtenis. Op een goede morgen was ik uitverkoren om met Emil de vlag te hijsen zodat het appèl van acht uur onder toezicht van de Nederlandse vlag gehouden kon worden. Al mijn collega soldaten in spe keken door de vele ramen van de Van Heutsz kazerne naar onze verrichtingen. Emil zat wat te rommelen met de bevestiging van de vlag en het duurde zo nog een tijdje. En ik stond al die tijd met de keurig tot een pakketje opgevouwen Nederlandse driekleur in beide handen toe te kijken. Ik wist dat die vlag in mijn handen moest blijven, want een vlag mag niet de grond raken. Dat is een doodzonde. Maar het was tijd voor wat actie dus ik liet de vlag op de grond vallen en stak mijn handen uit naar het touw onder het roepen van “Zal ik helpen, sergeant?”. Emil kreeg bijna ter plekke een hartstilstand en siste mij toe: “Pak die vlag op!”. Dat deed ik en stond weer met een uitgestreken gezicht de vlag in mijn beide handen op te houden. Uit mijn ooghoek zag ik al mijn dienstmaten achter de ramen lachen. Zo, die dag kon niet meer stuk!

Veel tijd ging op aan het typen. Ik vond het vervelend want de laatste twee jaar van de Pedagogische Academie had ik al heel wat uittreksels en scripties getikt en zodoende een aardige snelheid gekregen. Met Tien Vingers, jawel. De adjudant die de type les gaf hield af en toe een wedstrijd en wie de meeste aanslagen per minuut maakte kreeg van hem koffie en een rondo. Als er iemand sneller werd dan de gelukkige rondo ontvanger, dan moest die de nieuwe held op koffie en rondo trakteren. Ik zette meteen al 247 aanslagen per minuut neer op de zware Triumf typemachine en dit werd nooit overtroffen, mag ik wel zeggen. Ik had de indruk dat de adjudant heel trots was en mij als een nimmer te evenaren voorbeeld zag.

Voor al die tiklesjes had ik maar weinig tijd nodig dus ik verveelde mij behoorlijk. Achter mij zat vaak een soldaat uit Vlissingen, die niet erg snel was. Zijn typemachine had links en rechts een knop waarmee je de wagen, waar de rol en het papier in zat, kon verwisselen. Ik boog mij op een keer achterover en drukte met beide handen de knoppen in. Op zeker moment viel de wagen met zijn tekst op de houten vloer. Hij had geen idee waardoor dat nu kwam.

Na korte tijd had de adjudant door dat hij mij toch niets meer kon leren en mocht ik lijsten tikken op stencilvellen. Dat was belangrijk werk voor de NATO dus dat sprak mij zeer aan.

Sport was nooit erg aan mij besteed. Ik had een prachtig oranje shirt met zwarte Nederlandse Leeuw in mijn PSU kast (van PerSoonlijke Uitrusting) liggen en ik weet zeker dat zoiets nu op Marktplaats veel geld waard zou zijn. Echter, ik had een beetje ingegroeide teennagel en had op zeker moment had ik een hand vol “mutaties” zoals men dat noemde. Want ja, ik was beperkt inzetbaar. Gesport heb ik dus niet. Ik was er toen trouwens al van overtuigd dat beweging nut moest hebben. Ik bracht die sportloze momenten door op de slaapzaal. Een van de jongens had een pick-up en elpees meegenomen en ik vulde de sport tijd met muziek. Zeker een goede vervanger. Tot op een keer onder de rock van “Creedence Clearwater” een van de luitenants langskwam. Een oudere man met dun haar en een bril. Zo

te zien zijn einddrang. Hij vroeg waarom ik niet aan het sporten was. Ik bleef gewoon zitten en antwoordde: "Nou luitenant, ik zal het even opzoeken". Ik bladerde in mijn stapeltje mutaties en gaf hem de sportmutatie. Hij keek naar het papiertje en toen naar mij. "Die muziek gaat uit!" Tja, was dat nu een straf of omdat hij zelf misschien uit het streng gelovige Kampen kwam? Kampen is tenslotte een soort Staphorst Light.

In december mochten we naar de schietbaan. We gingen eindelijk eens schieten met de UZI, een Israëliisch wapen, dat we al ontelbare keren uit elkaar gehaald en gesmeerd hadden. Onze adjudant van de typeles stond in een soort koek en zopie standje om de patronen uit te tellen en de lege hulzen weer in te nemen. Op zich was het prijsschieten wel leuk werk. Onze wapens stonden zo afgesteld dat je schot voor schot kon afschieten.

Kogels liepen wel eens vast. Dan had iemand een patroon verkeerd in de houder gedaan. Dat overkwam de niet typevaardige soldaat uit Vlissingen. Hij legde de UZI op zijn kant, richting Hans. Ik stond meteen op en rende weg. "Soldaat Walrecht, wat doe je?" "Ik ben nog te jong om door de kogel te sterven, adjudant!" Nu kreeg de Zeeuw bijstand bij het omdraaien van de verkeerd geplaatste patroon.

Bij de volgende sessie en een handvol nieuwe munitie zag ik een "A" op mijn wapen staan. Automatisch? Dat moest ik eens proberen. En jawel hoor, ik doorzeefde met een luid "rat-tat-tat-tat-tat-tat" de roos. De adjudant zei mij om het wapen van de "A" af te halen.

Zo ging de morgen voorbij. Tijd voor wat extra actie! Ik had een matje kleine rotjes bij me en stak dat op zeker moment aan schuin naast de koek en zopie tent van de adjudant. Als door een adder gebeten, vroeg hij: "Wie deed dat?" En ik antwoordde meteen: "Ik, adjudant". "Oh, nou, niet meer doen hoor". Mijn ongebroken 247 aanslagen record deed wonderen. Was ik soms de all-time kampioen van Kampen?

Ook mocht ik nog in de loopgraaf zitten om de borden op en neer te hijsen zodat de roos vervangen kon worden. Ik schrok van de kracht waarmee de 9 mm kogels insloegen. Later, in Ermelo ging ik vrijdags wel eens naar de schietbaan voor het pistool schieten. Dat vond ik wel leuk om te doen. Maar met de slagkracht van de kogels in gedachten ben ik er op zeker moment mee gestopt omdat de jongens om mij heen al pratend met hun Brownings stonden te zwaaien alsof het doorgewinterde lieutenants van het L.A. Police Department waren.

Al die mutaties verhinderden echter niet dat ik één nacht op bivak moest in de buurt van Havelte en nog wel vlak voor Kerstmis 1971. Ik mocht alleen voorzichtige dingen doen. Nu was het zo dat je in dienst altijd een maat moest hebben. Iedereen had in zijn plunjebaal een half tentzeil met houtje-touwtje bevestiging, een tweedelige tentstok en wat haringen. Genoeg voor een halve tent. Je moest dus nog iemand zoeken om een tent te kunnen maken. Gelukkig vond ik iemand en wat goed dat we met een even aantal soldaten waren. In de tent legde je twee capes. Rechthoekige waterdichte lappen die je inderdaad ook als regencape kon gebruiken. Daarop legde je een deken en dat was je bed. Vlak voor de tent groeven we een schuttersputje met -heel gezellig- twee zitbanken, ook van zand.

Midden in de nacht was er een gas alarm. Mijn God, ik sliep net zo lekker en slaapdronken zette ik mijn gasmasker op dat prompt besloeg. Toen de UZI pistoolmitrailleur gepakt en naar buiten gestormd. Ik was vergeten dat het schuttersputje wel erg dichtbij gegraven was. Ik buitelde met de loop van mijn UZI het gat in. De loop zat vol zand, dus dat werd weer schoonmaken...

Wat later in de nacht vonden de heren officieren het leuk om nog eens een gas alarm te geven. Wat een onzin. Sinds 1918 was er geen gas meer gebruikt.

Nog wat later toen de heren heerlijk lagen te slapen, zorgden wij onder het geroep van "Gas, gas!" voor een eigen spontaan alarm onder het afsteken van wat vuurwerk. Dit werd niet eens gewaardeerd!

De volgende dag was er een soort verstoppertje spelen in het bos. Ik, met mijn teen, mocht met tweehonderd losse flodders op pad en telkens als ik maten zag lopen was het ret-tet-tet-

tet-tet-tet uit mijn UZI. Leuk werk. Dit was meteen de eerste en laatste ervaring onder oorlogsomstandigheden. In de toekomst zou ik in grotere luxe slapen!

De dag na Kerst meldde ik mij bij de Mathijssen kliniek in Utrecht. Een week in het hospitaal zonder ziek te zijn! Inderdaad kwam uit wat ik van te voren al dacht: Dat wordt lachen! We waren per probleem ingedeeld. De zaal lag vol Tenen en enkele Voorhuidjes. De Tenen lagen tegenover het raam, aan de kant van de gang. De volgende dag werd de Operatie verricht, onder plaatselijke verdoving. Hierna was de nagelloze grote teen gewikkeld in een enorm stuk verband. En niet bij mij alleen. Alle Tenen lagen met een witte Conference Peer aan de voet in bed. Nu was er met die Peer aan de voet prima te lopen, dus po en dat soort gedoe was niet nodig.

Het verhinderde ons zelfs niet om met de lift van het ziekenhuis op verkenning te gaan. De lift bleek te stoppen op de grote zolder.

De Voorhuidjes, of wat er van over was, lagen bij het raam. Daar lagen ook nog een paar andere problemen. De Liesbreuk bijvoorbeeld. Het verband van Liesbreuk moest verschoond worden. Een nog jonge verpleegster, misschien zelfs nog een stagiair, mocht dat doen. Dat prikkelde hem kennelijk, waardoor Liesbreuk een Courgette kreeg. De jonge zuster rende naar het waslokaal dat aan de zaal grensde. Ik kon haar via een spiegel zien en ze stond vreselijk te lachen. Het duurde een hele tijd voor ze de zaal weer binnenkwam, met rood hoofd.

De andere vreemde eend in de bijt was het Been. Been had een naam: sergeant Leijten. Hij was para instructeur maar zijn gebroken been had hij te danken aan de val vanaf een balk in de hangaar waar hij een antenne aan het ophangen was. Niets heroïsch dus. En de man kwam mij bekend voor want ik herinnerde mij dat ik hem ooit eens gezien had bij Willem Duijs' Vuist. In die tijd hoorde ik dat je voor niet te veel geld een parachutisten cursus kon volgen. Dat leek mij wel wat. Dus ik vroeg de sergeant uit over parachute springen. Na een handvol horror verhalen bedacht ik me dat je alleen met een parachute uit een vliegtuig moet springen als het daarbinnen niet leuk meer is. Bij brand bijvoorbeeld.

Oud en Nieuw vierden we ook in de Mathijssen kliniek. De onvergetelijke zuster Korevaar zorgde voor een leuke avond met hapjes en limonade. De maandag na Oud en Nieuw kon ik meteen naar Kampen afreizen, zonder thuis geweest te zijn. Gelukkig waren wel mijn ouders op Nieuwjaarsdag langs geweest en daarvoor al een dienstplichtige schoolvriend die net bezig was om zijn classificering "S5" te halen, na diep gezonken te zijn tot "handlanger". Een lagere rang bestond niet in het leger.

Met een kriebelende wollen sok om een nagel loze voet ondernam ik de reis naar Kampen. De gedachte was dat een soldaat die uit het hospitaal werd ontslagen meteen weer klaar moest zijn voor de oorlog. Vandaar dat ik een week kwijt was voor iets dat in de burgermaatschappij slechts een kleine handeling in de polikliniek is.

Aan het eind van ons verblijf in Kampen kwam de aap uit de mouw. De adjudant vermeldde trots dat ik naar Middelburg mocht gaan om daar met *Hollerith* kaarten aan de gang te gaan. Computers bestonden al lang, maar het Nederlandse leger had enkel mechanische machines die met veel lawaai ponskaarten sorteerden. Ik moest er maar eens over denken. Het spoorboekje leerde dat de trein er vierenhalf uur over deed om van Den Helder naar Middelburg te reizen en natuurlijk weer zo'n lange tijd naar huis. Bovendien maakten die ponskaart machines veel lawaai.

De adjudant had gezegd dat ik daarmee wel Korporaal kon worden! Ja, dat dan weer wel. Eigenlijk had ik mij voor de militaire dienst een baan als chauffeur bedacht. Het was al een hele teleurstelling om naar de schrijvers opleiding in Kampen te gaan.

Ik meldde de adjudant dat ik liever de rijopleiding zou willen doen. Met grote tegenzin vulde hij dit op mijn formulier in.

Half januari 1972 zat Kampen erop.

Amersfoort

De eerstvolgende maandag meldde ik mij bij de Juliana van Stolberg kazerne in Amersfoort. Dit was vooral een opleidingsinstituut van de Geneeskundige Dienst. De groep waarbij ik werd ingedeeld moest lessen op de DAF YA 126, de beroemde één-tonner en de kleinste uit de serie Dikke DAFs. Eén ton lijkt niet zwaar, maar deze wagen moest met die ene ton lading enorm steile hellingen kunnen nemen. Hij was veel zwaarder dan de Opel Blitz waar je toen nog je “zware” rijbewijs op kon halen.

Voorwaarde voor deze rijopleiding was, dat je al een BE rijbewijs had. Wie helemaal niets had, werd ergens anders naar een rijopleiding op de jeep gestuurd.

Omdat we in dienst ook op de Dikke DAF YA 328 terecht konden komen, moesten we leren hoe te “dubbele clutchen” (twee keer de koppeling intrappen) bij het opschakelen en bij het terugschakelen ook nog eens tussengas geven.

Dit werd weer een leuke tijd. De opleiding duurde maar een maand en elke dag gingen we op pad. Het was daar in Amersfoort echt winter en dus glad en koud. We moesten in die kou wielen verwisselen, ook van grotere wagens. Verder was die hele opleiding behoorlijk technisch, wat ik zelf wel leuk vond, want ik sleutelde ook al aan de auto van mijn ouders.

We deden alles onder toezicht van een luitenant. Zijn naam ben ik al lang vergeten, maar hij had iets van een gesjeesde corpsbal. Hij riep de hele dag dat hij “Geen miereneuker” was. Wat hij dan wel was heb ik nooit kunnen ontdekken.

Amersfoort bood al meer vrijheid dan Kampen. Vlakbij was een café waar ik samen met een stel maten 's avonds vanwege de kou wel eens een cognacje nam en omdat we arme soldaten waren kregen we van de barvrouw een flink gevuld glas. De nieuwe plaat van Rod Stewart “Every Picture Tells a Story” werd daar vaak gedraaid. Die muziek zit voor mij eeuwig aan die opleiding vast. “Maggie May” en zo.

Onze vaste instructeur was een Surinaamse sergeant die ook voor de bevoorrading van de onderofficieren bar zorgde. Onze rijlessen schoten er nog wel eens bij in, omdat we vrachttjes voor hem moesten ophalen.

Op een dag gingen we naar Soesterberg. Daar waren duinen met hellingen van 65 procent, naar ik mij heb laten vertellen. De één-tonner had vier versnellingen maar elke versnelling kon ook nog in een “hoge gearing” en een “lage gearing” gezet worden. In de eerste versnelling en de lage gearing was hij wel heel sterk. Onder aan een steile duik moest je heel snel schakelen om in beide lage versnellingen weer bergopwaarts te klimmen. Niet alleen de versnellingspook moest bediend worden, maar ook die andere, voor de gearing. Wij hadden een soort geheimtaal. Van twee hoog naar drie laag. Die dag was het echt kermis! En maakte je een fout, dan kwam je niet goed uit de kuil.

Natuurlijk hoorde hier ook een rijexamen bij. Een ingreep was dodelijk. De rijder had een enorme handrem voor zich en als de instructeur daar aan trok, wist je ook heel duidelijk dat het een ingreep was. Die handrem werd "ho-ijzer" genoemd. Het gevolg was, dat de instructeur ook meteen de motor liet afslaan.

De befaamde Stichtse Rotonde bij Amersfoort was toen een raar ding. Het zijn drie wegen, maar omdat de rijbanen zover uit elkaar lagen, leken het er wel zes. Driekwart van onze groep liep hier op die rotonde een ingreep op. Maar gelukkig was er een herkansing. En ik ontving mijn gele papiertje, ondertekend door de Kolonel der Fuseliers Herbrink. De eerste de beste zaterdag erop ging ik in Den Helder bij de familie Czech langs, van mijn oude rijsschool. Zij vroegen met mijn gele papiertje het roze papiertje aan. Van nu af mocht ik alles rijden, vrachtwagens en bussen, met of zonder aanhanger! En nog steeds.

Ermelo

De militaire dienst verknoeide geen tijd. Op de eerstvolgende maandag, half februari 1972 kwam ik op het station van Ermelo aan. Doel van de reis was de Generaal Spoorkeizerne waar ik schrijver-chauffeur zou worden op de staf van de 102 Geneeskundige Groep (102 GNK). Ik vroeg aan iemand op het station, waar de spoorbomen nog met de hand werden bediend, waar de kazerne was. Het eerste stuk liep nog door de bewoonde wereld, waar het Jupiler café was. Daar zouden we nog vaak komen! Even verderop rook het naar versgebakken brood. Heerlijk! Deze dag kon niet meer stuk. Na het dorp was er een lange weg door een stuk bos. Bij elkaar zo'n 45 minuten lopen. Ik zou die afstand nog vaak afleggen.

Met een apart gevoel liep ik richting kazerne. Vreemd, het komende jaar zou ik daar aan het werk gaan en er was niemand die iets van mij wist. Ik zou daar binnenstappen en ik zou me kunnen voordoen als wie ik maar wilde. Ik had daarover wat gefilosofeerd. Mijn drie maanden ervaring in Kampen en Amersfoort hadden mij al een beetje richting Pietje Bell opgestuurd. Maar een soort cowboy leek me ook wel wat. Ik zou ook eens wel eens willen zien hoever ik kon gaan. Gewoon een beetje psychologie van de koude grond uitproberen. Het was me onder andere goed gelukt om een handvol mutaties te krijgen en aan te sturen op de rijopleiding. En dat ging eigenlijk heel gemakkelijk. Hiermee wilde ik ook wel iets doen. Mijn doel was, hoe dan ook, om veel kilometers te maken. Veel kilometers betekent veel zien! Het vooruitzicht om van maandagochtend tot vrijdagmiddag overdag opgesloten te zijn op een terrein was niet aantrekkelijk. Later bleek zelfs dat je om het terrein te kunnen verlaten, altijd een opdracht moest hebben.

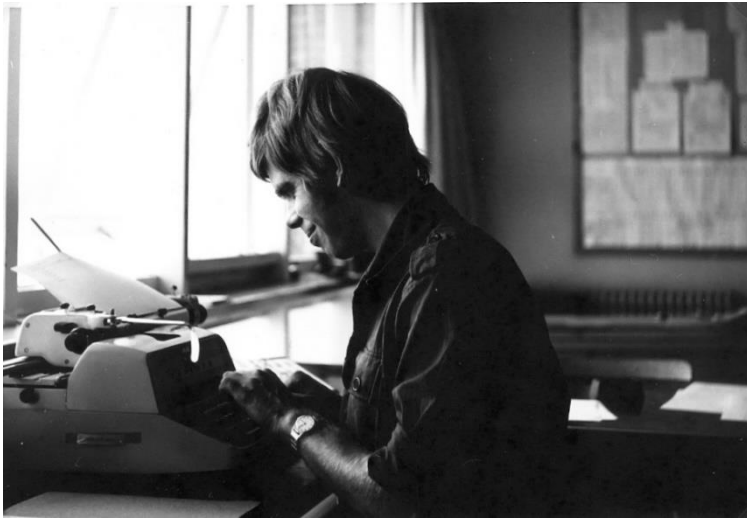
Op de staf werkten slechts 13 soldaten zoals ik. Allemaal schrijver-chauffeur of alleen maar chauffeur. Mijn directe baas was sergeant-majoor Tack.

Als kleine groep werden we ingedeeld bij de 176 Ziekenauto Compagnie. Of 176 ZauCie, want militairen zijn gek op afkortingen. We hadden er zoveel dat het een soort geheimtaal werd.

176 ZauCie werd geleid door een kapitein waarvan mij de naam gelukkig ontschoten is. De man had een bolle kop met snor. Alles was erg militair geregeld in tegenstelling tot de staf. Daar waren de militairen voornamelijk artsen, dus een heel andere wereld. Elke morgen en elke middag was er appèl wat we meestal konden ontlopen door even wat vroeger naar het stafgebouw te gaan. Maar soms was er geen ontkomen aan. En natuurlijk had die kapitein onze absentie vaak aangekaart bij de officieren van de staf, maar die besteedden er eigenlijk geen aandacht aan, want ze hadden wel wat anders aan hun hoofd.

Die paar keer dat we wel op appèl stonden heb ik wel gelachen. Een van de sergeanten had een bril op met dikke randen. Zijn neus was bleker dan zijn gezicht. Zoiets heb ik nooit meer gezien. Aad Boomert, afgestudeerd archeoloog, fluisterde achter mij: "Hij heeft een bril-met-neus in de feestartikelen gekocht!". Probeer dan nog maar eens je lachen in te houden. Ik kreeg ook eens met die sergeant te maken, want mijn voeten stonden niet wijd genoeg uit elkaar. Hij deed het voor. "Maar sergeant, dan ben ik net een zeehond die op zijn staart

staat. Dan val ik om!” En demonstreerde dat door heen en weer te zwaaien. Dat was de laatste keer dat hij mij ooit aansprak en de Bolle stond erbij en keek er naar.

Ik kwam bij sergeant majoor Tack te werken en dat was kantoorwerk, waar ik eigenlijk helemaal geen zin in had. Ik zei nog: "Ik kom hier eigenlijk om te rijden". Maar nee hoor, het werd briefjes tikken, handboeken up-to-date maken door oude bladen te verwijderen en nieuwe toe te voegen. Ook moest ik op de BOS kaarten (Benzine Olie Smeermiddelen) bijhouden wat al onze auto's aan benzine verbruikten. Zo weet ik dat een één tonner één op drie reed en een jeep één op vijf. Tot die keer dat ik getankt had en de tankdop van mijn jeep niet had vastgedraaid. Toen ik in een sierlijke draai voor het stafgebouw draaiden sproeide de benzine met een grote straal in het rond. Toen reed ik ook één op drie.

Maar goed, dat kantoorwerk. Dit vroeg om actie. Al in de tweede week moest ik een brief tikken die bestemd was voor generaal O'Herne. Dat was de man die tegen lang haar was en verplichtte langharigen om een haarnetje te dragen. Hij werd beter bekend als generaal O'Haarnet. We hadden geen Typex dus de enkele typefouten herstelde ik door het woord opnieuw te tikken, uit te knippen en over de tekst in de brief te plakken. Nog een beetje aandrukken en uitsmeren en het was gelukt. Majoor Tack zag de brief en zei: "Walrecht, ga jij maar op een wagen rijden". Gelukt!!

Ik had helemaal geen bezwaar om vaak te rijden en ook Duitsland, waar ik meer dan tien maal ben geweest was geen enkel probleem. Mijn vaste wagen werd de Volkswagenbus "Combi". Die had achter twee banken met een opklapbare tafel in het midden. Ik begon met het 1967 model, met het spijltje in de voorruit, maar al snel een nieuwere, van 1968. Ook kreeg ik nog een jeep op mijn naam en op zeker moment kwamen daar nog twee bij. Een auto moest bij iemand horen, zodat men wist dat er voor gezorgd werd. Ik kon dus uit vervoermiddelen kiezen.

De jeep gebruikte ik voor het ophalen van vrachtjes of jerrycans benzine. Af en toe was er een "oorlogssituatie" waarbij we benzine moesten halen op een centrale plek ergens op de Veluwe. De benzine zat in enorme rubber zakken en daaruit werden de jerrycans gevuld. Bij mooi weer ging het canvas dak van de jeep af en dan reed je in een cabrio!

De rij oefeningen waren ook leuk. Het waren eigenlijk speurtochten. Met de kaart bij de hand moesten we bepaalde objecten te vinden. De langste rij oefening was er een van twee dagen. Een rondje IJsselmeer. En met een overnachting. De bedoeling was dat wij onze tentjes op zouden zetten, maar het regende af en toe behoorlijk. Uiteindelijk hebben we net zo lang getreuzeld tot het donker was. Ten hebben wij onze slaapzakken achter in een van onze vrachtwagens uitgerold. Dat was niet de bedoeling van de leiding, maar we herinnerden ons allemaal nog het slapen in een tentje op bivak...

Op diezelfde tweedaagse reed ik met Pipo, de kleine luitenant van 176 ZauCie. Zijn naam heb ik nooit geweten. De tweede dag moesten we in colonne rijden. Compleet met groene en blauwe vlaggen en kappen voor de lampen. Ik moest met Pipo steeds snel vooruit rijden om de andere wagens in te halen en dan stopten we af en toe bij een kruising. Pipo sprong er dan uit en ging in zijn veel te ruime maar wel warme overjas op het kruispunt staan om het verkeer, dus de voortgang van onze colonne, te regelen. Maar met dat gezicht van hem en die veel te ruime jas deed hij sterk aan die kleinste van de Zeven Dwerfen denken.

De jeep had een schakelaartje voor de ontsteking. Als die afzette en dan weer aan, gaf de onverbrande benzine een knal in de uitlaat. Ik vertelde dat eens aan een soldaat die net bij ons gekomen was. Maar bij hem ging het mis. De uitlaat knalde van voor tot achter open. Dat kostte hem een nieuwe uitlaat van zeventien gulden vijftig.

Het leven op de kazerne

We zaten vaak in de bar. Lekker kletsen en bovendien kostte een pilsje maar 35 cent. Ook konden we voor een gulden naar de bioscoop. Helaas draaide men daar meestal B films. Er ging nogal eens wat mis. Bij een breedbeeldfilm moest ook een speciale lens geleverd worden en als dat niet zo was zag je in een cowboyfilm heel dunne lange helden. Soms was er cabaret in de filmzaal, of een optreden zoals van Earth and Fire.

We haalden grappen uit en dat kon werkelijk van alles zijn. Zo zag ik eens een kapitein aankomen die me een echt zo'n mannetje van regels leek. Ik had mijn baret zo achteloos mogelijk om mijn hoofd. Dus zo schuin dat hij er bijna afviel. Handen in de zakken van het gevechtspak. Zonder te groeten liep ik langs. "He! soldaat, vergeet je niet iets?". Hierop haalde ik mijn rechter broekzak leeg, keek ernaar en deed alles weer terug. Toen hetzelfde met de linker broekzak. Ondertussen zag ik de kapitein rood aanlopen. "Salueren, Lul!". "Oooohh". Hierop salueerde ik zo lullig als het maar kon, met de vingers gebogen tegen het hoofd.

Bij een andere gelegenheid kwamen wij een kolonel tegen. Die had onder zijn rechter arm een ordner en aan zijn andere arm een tas. Salueren dus, op de Engelse manier, met trillende vingers alsof er een veer in mijn arm zat. De kolonel moest zich in een rare bocht draaien om ook te kunnen salueren.

De bar speelde een belangrijke rol in ons leven. En ik herinner mij ook nog een vaandrig die een halve liter Grolsch zonder te slikken kon laten weglopen. Ongelooflijk.

Koffie speelde ook een grote rol. Ons kantoorgebouw rook naar een mengsel van koffie, linoleum en boenwas. Linoleum lag namelijk zowel op de vloer als bovenop de bureaus.

Koffie gaf je even pauze en warmde je 's winters door.

In het voorjaar van 1972 was het nog erg koud op de Veluwe. Een maal per week moesten we de jeeps en vrachtwagens controleren. Het vervelendste bij die kou was het controleren van het oliepeil in de versnellingsbak. Daarvoor moest je op de grond liggen. Op een zeer koude dag besloten we om dat maar eens achterwege te laten. We zaten dus al vroeg aan de koffie met natuurlijk, de onafscheidelijke rondo. Toen kwam er een van onze sergeanten aan. Hij was iets jonger dan ik en ook van de PedAc gekomen. We moesten onze heerlijke koffie laten staan en weer naar buiten. "Helemaal niet nodig!" zei ik. "Er is niet mee gereden, er ligt geen olie op straat, dus het moet er allemaal nog inzitten". Nou dat werd welles-nietes en hij maakte er een rapport over op. Dat leverde ons groepje een paar dagen arrest op. Het betekende twee nachten slapen bij de wacht, naast de ingang. Er was op de eerste avond niets te doen, dus we maakten een voetbal van een oude Telegraaf en elastiekjes. Ik had de avond tevoren in de bar nog tegen de jongens gezegd: "Tot morgenavond. "Dat kan niet, dan zit je vast!". "We zullen zien!" zei ik.

Na ons voetbalspel liep ik naar de sergeant van de wacht. "Sergeant, kan ik nog even een deken uit mijn kast halen, want ik denk dat ik het koud ga krijgen met één deken". Het antwoord was "Nee". Toen heb ik een beetje op hem ingesproken, wat niet zo moeilijk was. De arme jongen kwam ook net van de HAVO. Dus op zeker moment liep in naar onze kamer.

Met mijn deken in de hand kwam ik de bar binnen. Ik kreeg behalve bewondering ook meteen een pilsje. Ik ben daar toch nog wel even geweest. Op de eerstvolgende zaterdagmorgen mochten we weg. Een van de jongens was heel lang en reed in een Mini. Wij mochten als lotgenoten meerijden. Na wat vouwen pasten we alle vier in de auto en we werden op station Amersfoort afgezet.

De gelijkvormige gebouwen bevatten elk vier compagnieën. Een links van de hoofdingang, een rechts en boven nog eens twee. Elke compagnie had zijn eigen bar in de kelder. Wij zaten altijd tussen de 176 ZauCie jongens en ernaast was nog een ZauCie bar. Aan het andere eind beneden zaten de Buffeltjes. Dat waren jongens die de hele dag met spullen sjouwden. Soms gingen we naar hun bar, want door een fout in de drankenlijst was de Josef Guy daar erg goedkoop.

Dan is het nu tijd voor het ritueel. Elke twee maanden kwam er een nieuwe lichting aan op de kazerne. En ook elke twee maanden zwaaiden er weer soldaten af die hun tijd erop hadden zitten. Als je net bij je legeronderdeel kwam, was je “een nieuwe” of “Bol”. Dat kon je in de eerste plaats zien aan de spiksplinternieuwe baret. Het was dus zaak om die baret binnen de kortste keren te verouderen. Dat gebeurde door te frommelen, te slaan en er de vloer mee aan te vegen. Binnen een half uur zag mijn baret eruit alsof ik nog met Monty in El Alamein had gevochten. Ziezo, dat was voor een deel opgelost. Het hielp ook dat ik een van de oudsten was. Ik had mijn beroepsopleiding al achter de rug. De meeste jongens waren een jaar of 19. En ik reed bijna elke dag de kazerne uit. Dat maakte nog de meeste indruk. En vreemd genoeg was er niemand van de twaalf andere staf chauffeurs blij met het maken van langere ritten. Misschien wilden ze ook niet met officieren praten. Geen idee waarom eigenlijk.

Als de volgende lichting opkwam dan was iedereen vóór hen “Oud” en nog later “Ouwe stomp”.

Ik was eigenlijk meteen al “Ouwe”. Uit behoud voor eigen leven waren de Bollen altijd vrijgevig aan onze compagniesbar. Biertje “Ouwe?”. Dat sloeg de Ouwe niet af en bedankte de gulle gever minzaam. En twee maanden later herhaalde de geschiedenis zich als er weer een nieuwe lichting opkwam.

En elke twee maanden ging er dus ook weer een groepje de dienst uit. De gelukkigen trakteerden dan op “Chinees” in Harderwijk. Met veel sambal, zodat we ook veel dorst kregen. Dat hele gedoe met Bollen en Ouwe Stompen speelde niet zo erg bij ons. Vroeger werden de nieuwe lichteningen afgeknepen. Zie het als een soort ontgroening. Wij waren jongens van de staf en deden daar niet aan mee. Maar ook bij de andere onderdelen heb ik er weinig van gemerkt. We gebruikten onze status als “Ouwe” meer als grap.

Meestal was ik al ruim voor het ochtend appèl de poort uit. Vaak moest ik mij zelfs door de wacht laten wekken. Die service bestond gelukkig.

Op het terrein mocht je maar 20 km/h rijden, maar het was altijd een sport om ter hoogte van de poort met minstens 50 km/h gehaald te hebben. Aan beide zijden was er maar 10 cm ruimte naast de spiegels. Maar ik was daar goed in geoefend. Op een dag moest ik juist tijdens het appèl weg. Voor ons stafgebouw stond een grote groep militairen. Ik reed met de bekende aanloop de poort uit. Dit was een aantal mensen niet ontgaan. Maar klachten hadden bij de staf weer geen enkel effect.

Het eten stelde niet veel voor bij de landmacht. Het zag er allemaal hetzelfde uit en zo smaakte het ook. Nasi was rijst met uien, de kippetjes waren onherkenbaar alsof ze Hiroshima 1945 hadden meegemaakt. Nee, dan was het bij de luchtmacht en de marine wel iets beter. Ook het eten in de marechaussee kazerne was beter. Als het "nasi dag" was op de Generaal Spoor kazerne, dan vluchtten we in ons gevechtspak naar de Chinees in Ermelo. Vanwege onze kleding werden we dan met voorrang bediend. Hierna pakten we wel eens een paar Jupilers in downtown Ermelo.

Er waren jongens die het eten prima vonden. Die werden thuis vast mishandeld.

Ik woonde tijdens mijn dienstdtijd in Den Helder en de kazerne was in Ermelo. Je had natuurlijk de trein, maar dan moest je echt zondagavond al vertrekken. En als we dan aankwamen lagen die 45 minuten stevig doorlopen nog in het verschiet. Het was ook mogelijk om een taxi te nemen. Dat waren zonder uitzondering allemaal dikke oude Amerikanen met automatische versnelling. Ze konden wel vijf of zes soldaten meenemen op de doorgezakte stoelen en banken. Er waren verschillende bedrijfjes die de soldaten naar de kazerne wilden rijden. Dat maakte het onveilig, want ze wilden allemaal in korte tijd zoveel mogelijk ritjes maken. Ze reden met veel te hoge snelheid terug naar het station om dan weer een lading soldaten op te halen. En vooral op de terugweg hing er nog wel eens een taxi in een boom.

Eigen vervoer was aantrekkelijker, want dan hoefde je pas op maandagmorgen te vertrekken. Als je maar vóór het ochtend appèl op de kazerne was. Ik had al een scooter overgenomen van iemand. Een oude Heinkel uit 1957. Ik had alle rijbewijzen al behalve voor de motor. Dat haalde ik snel. Vanaf dat moment kon ik maandagmorgen op de scooter naar Ermelo. Het leuke was, dat ik onkostenvergoeding kreeg voor een auto, terwijl de scooter veel zuiniger reed. Ik deed er meestal ruim tweeënhalve uur over en kwam vaak versteend op

de kazerne aan. En het is een paar maal voorgekomen dat de sergeant majoor meteen bij mijn binnenkomst zei: "Walrecht ga maar Duits geld halen, want je moet meteen op pad".

Aan het eind van het jaar toen de winter in zicht kwam werd het toch weer de trein, maar toen werd er voor onze groep niet moeilijk meer gedaan over het appèl. Als je maar niet net tijdens het appèl aankwam...

On the road

Elke afdeling in het land en daarbuiten kreeg regelmatig "Commandant Inspectie", om te zien of alles wel in orde was. Vanuit Ermelo werd het geneeskundige onderdeel geïnspecteerd. Meestal ging ik met een kapitein en een adjudant op stap. 's Morgens moest ik die mensen van huis ophalen, waarbij ik altijd precies op tijd was, wat grote bewondering opwekte. Hierna gingen we naar een legerplaats en was ik tot een uur of drie, vier in de middag vrij. Meestal was er wel een PMT, een militair tehuis" in de buurt waar je de krant en ingebonden tijdschriften kon lezen. Soms, als men naar de krijgsraad in Arnhem moest om een soldaat bij te staan, kon ik een groot deel van de dag in Arnhem rondlopen.

Er waren ook vaak onverwachte ritjes zoals een arrestant naar Groningen brengen. Dat was dan een lacherige gebeurtenis, waarbij ik er schertsend vanuit ging dat er een crimineel achterin de auto zat.

Soms had ik de wagen vol munitie. Daar was ik dan weer minder blij mee.

Regelmatig moest ik officieren na de lunch ophalen bij de officiers mess. Ik zette de raampjes dan vaak open vanwege de behoorlijke kegels van de mannen. Ik dacht nog: Als de Russen komen, dan moeten ze dat vooral 's middags doen!

Tussen de oefeningen door moest ik regelmatig naar Duitsland, waar ook commandant inspecties plaatsvonden op de bases Hohne, Blomberg (3GGW, geleide wapens) en Seedorf bij Bremen. Ik ben twee of driemaal in Seedorf geweest. Dat was een beetje kaal. Je kon er wel snel tanken met de highspeed pomp. Ik had altijd verplicht nog twee jerrycans achterin de combi liggen en die waren wel eens leeg. Vandaar.

Hohne, in de buurt van Celle, was een kazerne waar ik vaak kwam. Met de adjudanten of majoor Bonzet. De majoor dirigeerde mij ooit eens naar het dichtbij gelegen kamp Bergen-Belsen. Erg indrukwekkend.

In Hohne had ik meestal een slaapzaal helemaal voor mij alleen. 's Avonds luisterde ik bij het open raam wel eens naar de kanonnen van de tanks en de lichtflitsen aan de horizon. Het oefenterrein was niet zo ver. Het had wel iets van een oorlogsfilm.

Er waren twee plaatsen van "vertier" in Hohne. Ten eerste de NATO kantine, waar jonge Duitse soldaten met rood doorlopen ogen van het bier soldatenliederen zongen. Nee, dan ging ik liever naar de bioscoop op het Britse deel van het complex. Ik moest dan door een gat in het gazen afrastering kruipen. De Britse films begonnen altijd met een filmpje waarin de nog jonge koningin Elisabeth schitterde op een paard. Daarna kwam de Union Jack vol in beeld. Iedereen stond dan in de zaal en zong "God save the Queen". En waagde het niet om te blijven zitten....

Ik herinner mij nu weer een situatie die vaak voorkwam. Zoals gewoonlijk, had ik ook in Duitsland veel vrije ogenblikken. Op een of andere manier kwam ik nogal eens bij een cafeetje uit. Nou ja, Duits bier is het lekkerste op de ganse aardbol. Voor die cafeetjes zaten ook vaak wat oudere mannen met de bekende soldatenpetjes. Steevast vroegen ze mij dan naar mijn werk in het leger en stelden de vraag "Ein Bier Soldaat?". "Ja, bitte!" En dan kwamen verhalen dat ze ook ooit in het leger waren en dat ze dat helemaal niet gewild hadden. Dat werden dan interessante gesprekken, hoewel het toch vaak gebeurde dat zo'n oude soldaat in tranen uitbarstte onder de vermelding dat hij ook maar een gewoon soldaat was die deed wat hij moest doen. En ik geloof het ook wel. Weigeren om in de Wehrmacht te vechten stond gelijk met het tekenen van je doodvonnis.

Bij die inspectiereizen werd het resterende deel van een week wel eens gebruikt om alvast een verkenning te doen naar plaatsen waar in de toekomst een oefening gehouden zou kunnen worden. Mij werd dan vaak gevraagd of een bepaald terrein goed toegankelijk zou zijn voor vrachtwagens. Maar ook andere zaken, zoals bijvoorbeeld over de afwatering van het terrein i.v.m. de tenten. Dat was nu het grote verschil met tal van andere situaties in het leger. Bij de staf van 102 GNK waren we gelijkwaardig. Reden om mij altijd goed in te zetten. De grappen waren voor daarbuiten.

Ik denk dat ik de enige militaire wagen bestuurde met een autoradio aan boord. Ik had van een oom een type autoradio uit de steentijd gekregen, zo een met radiobuizen. Verder had ik een luidsprekertje en een raamantenne meegenomen. In mijn bus had ik een stopcontact voor de stroom gemaakt. Het zag er met al die draden niet uit, maar niemand zei er wat van want een radio aan boord was toch wel heel plezant!

Als ik in de auto moest wachten dan had ik hem ook wel eens aan. Ik moest dan goed de tijd in de gaten houden, want anders was de accu leeg. En dat was niet plezant.

Op oefening

Ik heb drie grote oefeningen meegemaakt. Dat was leuk. Het gebied waar we altijd oefenden lag ongeveer in de driehoek Osnabrück, Hannover en Kassel. In de eerste helft van 1972 waren er twee oefeningen kort na elkaar. Het regende in die periode vaak en toen wist ik al dat ik op mijn militaire overjas kon vertrouwen.

De eerste oefening was Uni Plus. Ons kamp bij Brünighausen (onder Hannover), met tenten, auto's, mobiel hospitaal, keuken en watertank stond op een drassig weiland. Een van de achtwielige pantserwagens zakte tot de bodem weg. Toen moest ik op pad met majoor Bonzet. Ik hoorde later dat er een kraanwagen was gearriveerd, die op zijn beurt ook weer in de modder wegzakte. In elk geval was er 's avonds niets meer dat aan deze actie herinnerde, behalve dat er nog meer diepe bandensporen bijgekomen waren.

Slapen deed men in grote tenten, op houten stretchers. Behalve ik. In die combi kon ik een luchtbed languit leggen en ik had mijn eigen slaapzak mee. Luxe!

Zo heb ik het de rest van mijn diensttijd kunnen doen. De combi was ook een prima plek om te zijn als het regende.

Vanwege de regen zijn we eens binnen bij de legeraalmoezenier wezen kijken. Gewoon omdat we niets anders te doen hadden. Hij begon met een verrassing. "Kijk eens onder je stoel of er paars nummer geplakt is. Zo ja, dan heb je de fles Vieux gewonnen". En ja hoor,

ik, als zondagskind, had hem gewonnen. De fles werd meteen uitgereikt, wat niet erg handig was van de "Aal".

Ik sprak even met de maten naast mij en haalde de fles op. Onder het roepen van "Bedankt, Aal!" liepen we naar mijn combi om de fles soldaat te maken.

Dat was een prima slaapmutsje, totdat er 's nachts op de ramen van de combi werd getikt. "Ritje!"

Majoor Bonzet, een van de artsen, moest naar een ziekenhuis bij Kassel om een gewonde soldaat te bezoeken. Een soldaat in een Duits ziekenhuis kon wel wat ondersteuning gebruiken. Ze kregen dan een pakketje met tandenborstel en dat soort zaken. Nu regende het pijpenstelen en het gebied lijkt wat op Luxemburg. Niet ideaal voor een soldaat die juist een derde van een fles Vieux soldaat had gemaakt. Maar het lukte. De majoor las de kaart en wat ik wel handig vond: hij had op de kaart een lijn getrokken van ons kamp naar Kassel. Hij zocht de wegen uit die het dichtst bij de lijn lagen.

Bij oefeningen vielen vaak gewonden. Meestal door onvoorzichtigheid. Ik heb zelfs eens gehoord dat er op een oefening zes soldaten overleden waren. Vaak door verkeersongelukken en gebrek aan rijervaring, denk ik. En we hadden geen autogordels. Kreukelzones hadden die militaire wagens al helemaal niet. Hoewel een soldaat van onze groep het gepresteerd heeft om bij een aanrijding zijn 314 (DAF vrachtwagen) acht centimeter korter te maken.

Ik had natuurlijk de geweldige luxe om in een auto te kunnen slapen. Ik had een tankje water voor tandenpoetsen e.d. De andere rituelen waren weer net als de rest van de soldaten. Eten in een grote tent, je eetbakje na afloop spoelen in een bak met heet soda water en daarna in gewoon heet water. Als je een van de laatste was, had je pech. De bakje was dan vet door de laag die bovenop dreef. Het eten was meestal net zo slecht als in Ermelo.

Op oefening wasten we ons bij de tankwagen. Binnen in de grote tent brandde als het koud was een eenvoudige benzinekachel, die een schoorsteen had die net zo dik en groen geverfd was als de tentpalen. Uitkijken dus. Het verhaal ging dat prinses Beatrix eens zo'n schoorsteen vasthield, denkende dat het een tent paal was. Zij schijnt echt "Godv....." uitgeroepen te hebben.

De oefeningen waren dichtbij de Oost-Duitse grens, want daar zou Iwan vandaan komen als het menens werd. Er waren bij alle oefeningen twee partijen. De rode, dat moest de vijand (men leze: de Sovjetunie) voorstellen en de groenen. Dat waren de good guys. En ik hoorde bij de witte elite groep. Met een witte vlag konden wij ons overal vertonen want ik reed officieren die de oefeningen moesten volgen. Er deden ook altijd Amerikanen en Britten mee.

Dat was niet altijd ongevaarlijk. Ik herinner me dat op de Lüneburger Heide plotseling een tank door de struiken brak en in volle vaart voor mij de weg overstak, het veld in. Gelukkig was ik niet één seconde later vertrokken...

Daar, op die Lüneburger Heide was het ook, dat generaal O'Haarnet een sergeant op de legerplaats Hohne aan de lijn had die niet snapte wat de generaal bedoelde. Dat lag vooral aan de generaal zelf, die sprak alsof hij een grote Franse "Patate" in de keel had.

Ik zag prins Bernhard daar trouwens ook heel even.

(Amerikaanse tank tijdens oefening Uni Plus)

Die oefeningen richtten ook veel schade aan. Landbouwwelden werden vernield door rupsbanden, wegen beschadigden en er waren aanrijdingen. Ik herinner mij, heerlijk zittend voor een Duits cafeetje, "Schluck und Ein Bier" in de hand, dat er vier grote Amerikaanse tanks langsreden. En allemaal namen ze de bocht te krap op het kleine pleintje zodat er binnen een paar seconden niets meer over was van de stoeprand. Ik hem mij laten vertellen dat er na elke oefening een groep officieren twee maanden bezig was om alle schade op te nemen. De kosten liepen soms wel op tot 6 miljoen gulden.

Het voordeel, of zoals je wilt, nadeel, van het rijden op de combi was het feit dat veel officieren nogal erg aardig tegen mij waren. Het was altijd onze enige gesloten auto tijdens een oefening en als men een avondje wilde stappen was het prettiger om niet met een helm op in een open wagen te rijden. Ik werd ook altijd vrij gehouden. Dat was een ongeschreven wet. Maar ik herinner me van Bielefeld dat ik op een avond acht colaatjes had gekregen. Zonde, want in die streek had je ook het heerlijke Herforder Pilsener. Maar ja, chauffeur he?

Vertier was er af en toe ook. Ik herinner me nog dat we met vrachtwagens naar een optreden van Bonny St. Clair gingen. Die zag er toen nog goed uit en de soldaten lieten dat merken door allerlei goedkeurende kreten. En ik moet zeggen, de zangeres sloeg zich daar dapper doorheen.

Inmiddels was ik bevorderd wegens bijzondere verdiensten. Ik werd soldaat der Eerste Klas en kreeg rode strepen. Hoewel het in mijn geval meer dan verdiend was, pakte dit ook wel vaak als een soort automatisme uit. Net zoals een lintje krijgen tijdens de jaarlijkse lintjesregen om het domme feit alleen, dat je 40 jaar bij de Kinderbescherming hebt gewerkt. Hier past alleen een stevige oorvijs, wegens getoonde lafheid. Toch?

Een van de maten bij de ZauCie werd korporaal. Hiervoor was het alleen maar nodig om tijdens een oefening ons elektrische aggregaat telkens weer aan de praat te krijgen. De officieren waren zo blij dat deze jongen de gele strepen ontving.

Mijn laatste oefening was Octo Alter. Ons kamp werd opgezet in Maaslingen bij Petershagen. En dat is weer vlakbij Minden. De oefening duurde drie weken en, zoals de naam al aangaf, het was in oktober. Drie weken dikke mist met soms even een opklaring of zelfs een gedeeltelijk zonnige dag. Waarschijnlijk zorgde de rivier de Weser voor al die mist. En het was koud! Een flink aantal nachten was het 's nachts zes graden onder nul. Omdat ik 's morgens niet de autoruiten aan de binnenkant wilde krabben, sliep ik bij de anderen op de zolder van een niet meer in gebruik zijnde school. Op een stretcher, met alle dekens die ik had. kleren en jas aan. Als ik 's morgens mij etui met washandje, tandpasta en tandenborstel uit de auto haalde zat alles aan elkaar vastgevroren. Het ochtend toilet beperkte zich tot een nat gezicht met water uit de nog net niet bevroren tankwagen. Een van de sergeanten stond zich met ontbloot bovenlijf heel nadrukkelijk te wassen. Uitslover.

(Onderweg: defecte bruggenlegger op Centurion tank onderstel)

We hadden deze keer een douche tent mee. Die werkte wel, maar niet het apparaat dat het water moest verwarmen. Als dat weer een grote knal gaf, betekende het een heel snel vertrek van de douchende maten, want het was de aankondiging voor heel koud

douchewater. Reparaties duurden lang. Ik had het al snel bekeken en ging in het naastgelegen café douchen. Dat kostte 50 pfennig. Totdat na een week hun water op was, want ik was natuurlijk niet de enige die op dat goede idee gekomen was. Dat café was de enige plek van vertier, maar wel leuk. In Duitsland hebben ze de goede gewoonte om als de zaken goed draaien, af en toe met een dienblad met glaasjes Schnapps langs te gaan. Wat je weer moet blussen met bier... Daar is over nagedacht.

Tijdens deze oefening had ik besloten om tijdens deze nabootsing van een oorlogstafereel niet mijn gevechtspak te dragen, maar mijn "eerste grijs". Dat was het nette pak, dat bovendien warmer was dan het gevechtspak. En het lukte me om drie weken lang als enige net geklede soldaat rond te lopen. Ik was die weken chauffeur van majoor van den Engh, een Indonesische arts en een heel aardige vent. Ik noemde hem altijd "dokter". Als arts zijnde maalde hij niet om mijn nette pak. Op een avond bood hij mij in zijn tent een bak koffie aan en wie zat daar ook? De Bolle kapitein van de 176 ZauCie! Voor de vorm begon de majoor over mijn nette pak. "Hans, zou je niet je gevechtspak dragen tijdens deze oefening? De kapitein heeft het zo graag". De Bolle stond er bij te kijken en zei niets. Ik zei: "Nou majoor, ik ben heel zuinig op mijn combi, dat weet u. En in een gevechtspak moet ik mijn koppel om. Daardoor kan ik misschien de stoel van de auto beschadigen". "Ja, daar zit wel wat in", antwoordde de majoor. Discussie gesloten en de Bolle keek heel vreemd naar mij.

De oude hoofdmeester woonde nog naast het gesloten gebouw. Die ontmoette ik een keer en ben toen een paar keer op de koffie met Schnapps geweest. Heel aardig om zijn ervaringen op school voor de oorlog te horen. Zelfs toen het kamp werd afgebroken was ik bij hem op visite en zag vanuit zijn raam hoe het werk buiten vorderde.

(opbreken van het kamp)

De mist was tijdens die oefening af en toe enorm dicht geweest. Beneden, bij Petershagen was het hoofdkamp. Verscheidene keren ben ik alleen op gehoor naar beneden gereden, omdat ik door het gepraat in dat kamp mijn plaats kon bepalen. Zelfs 's avonds bij dichte mist moest ik nog eens naar de winkel van de Welzijnszorg rijden met een aantal officieren. Die winkel was ergens verderop ingericht in het tamelijk onbewoonde gebied. De officieren hadden wel heel vriendelijk gevraagd of ik bij die dikke mist wilde rijden. Ik mocht beslissen. Nou, vooruit dan maar weer. Ondanks dat ik langzaam reed, dook er plotseling zo'n grote

Duitse stoomlocomotief voor mij op uit de mist. Dat was schrikken en het deed mij ook opeens aan een of andere horror film denken.

(Alouette III helicopter waarin ik dankzij de mist niet mee kon vliegen)

Halverwege de oefening moest majoor van den Engh naar Harderwijk terug, voor een congres. Hij had mij een tochtje in de Alouette helicopter beloofd. Dan zou ik een dag naar huis kunnen.

Het lukte hem trouwens heel vaak om een vlucht te regelen bij de Groep Lichte Vliegtuigen. Helaas, het was te mistig en midden in de nacht zijn we met de combi teruggedreden naar Nederland. Een verschrikkelijke rit vol dichte mistbanken. Door de strepen op de weg te tellen kon ik mijn snelheid telkens goed aanpassen. De volgende dag kon ik alsnog naar huis en de dag daarna weer terug naar Ermelo.

Van den Engh was toch wel een aparte kerel. Ik ben met hem ook eens in Seedorf geweest en op de terugweg hebben we in Oost Friesland een paar honderd kilometer omgereden naar het café van Onkel Fritz, omdat je daar zulke lekkere Schnitzels kreeg. Terug in het officiershotel op de Veluwe kreeg ik nog een bak koffie en hij liet me dia's van de "oefening Noorwegen" zien. Dat was echter een gewone skivakantie. Al zijn vakanties waren oefeningen.

Finale

In maart 1973 zat mijn diensttijd erop. Vijftien maanden slechts in plaats van de reguliere achttien maanden. Vermoedelijk was de toestroom van babyboomers erg groot.

Ik was tijdens mijn diensttijd aan een paar zaken gehecht geraakt. De schoenen waren stevige modderstappers, de legerjas was waterdicht. Een paar overalls leek mij ook geen slecht idee in het aankomende burgerleven. Ik wilde die zaken wel kopen. Maar dat ging natuurlijk niet. Dus moest je het wegmaken, of in mijn geval van te voren mee naar huis nemen. Op de laatste dag van mijn verblijf in Ermelo was ik voor maar liefst 95 gulden aan spullen kwijt. Daar zou de Marechaussee bij moeten komen. Onze fourier was echter een aardige kerel en hij vond nog wat oud spul om in mijn plunjebaal te doen, zodat het bedrag van verloren spullen lager werd en daardoor onder de magische grens kwam. De rest moest ik uiteraard betalen.

Majoor Tack vroeg nog of ik niet wilde blijven. Maar als "soldaat 1" zou ik maar 310 gulden per maand blijven verdienen en de burgermaatschappij lokte met een onderwijssalaris dat vijf maal hoger was.

Maar wie weet als het financieel wel aantrekkelijk zou zijn geweest... Op een of andere manier beviel het militaire leven mij wel. En de beloning was goed. Met een extra bonus op oefeningen. En uitzendingen naar gevaarlijke landen waren er nog niet. Maar goed, het werd ruim veertig jaar onderwijs. En veertig jaar onderwijsministeries. In zekere zin was dat ook een veldslag.

De militaire dienst heeft mij belangrijke lessen geleerd. Door de ervaringen daar heb ik mijn lot altijd goed kunnen sturen en heb ik eigenlijk altijd precies kunnen doen wat ik graag wilde. Onbedoeld was het ook een studie psychologie. Ik heb er later nog veel plezier van gehad!

Hans Walrecht